

Česká školní inspekce

Zlínský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy pro žáky s více vadami, Kroměříž, F. Vančury 3695

F. Vančury 3695, 767 01 Kroměříž

Identifikátor školy: 600 025 608

Termín konání inspekce: 1., 3. – 4. březen 2005

Čj.:	o5-1036/05-5259
Signatura:	ko2zy516

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola s názvem Speciální školy pro žáky s více vadami, Kroměříž, F. Vančury 3695, je příspěvkovou organizací a zabezpečuje vzdělání těžce zdravotně postiženým žákům s kombinací dvou nebo více vad. Součástí školy tvoří zvláštní škola pro žáky s více vadami, pomocná škola pro žáky s více vadami, speciální mateřská škola pro děti s více vadami, přípravný stupeň, školní družina, školní klub a speciální pedagogické centrum pro mentálně postižené. Ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce navštěvovalo školu 69 žáků.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky vzdělávání v matematice a pracovním vyučování ve zvláštní škole pro žáky s více vadami, ve čtení, psaní, věcném učení, pracovní a výtvarné výchově v pomocné škole pro žáky s více vadami, ve speciální mateřské škole pro děti s více vadami, ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku sledovaných předmětů ve zvláštní a pomocné škole a pedagogickou činnost v jednotřídní speciální mateřské škole zajišťuje devět třídních učitelek, z nichž dvě nejsou odborně kvalifikovány pro tento typ školy. V jednotlivých třídách pracuje souběžně s třídní učitelkou druhý, popřípadě třetí pedagog. Úvazky dvou pedagogických pracovníc mateřské školy jsou složené z přímé vzdělávací činnosti v mateřské škole a ve školní družině. Vzhledem k potřebám mateřské školy, rodičů a postižení předškolních dětí je souběžné působení dvou pedagogických pracovníc a míra jejich přímé vzdělávací činnosti dostačující a v souladu s právními předpisy. Během dopolední vzdělávací činnosti probíhá pravidelná individuální rehabilitační a logopedická péče realizovaná dalšími kmenovými odbornými pracovníci.

Součástí organizačního řádu je funkčně zpracované organizační schéma školy, ze kterého jasně vyplývá delegování pravomocí vzhledem k pracovníkům školy. Přenos informací uvnitř speciálních škol je zajištěn každodenním kontaktem vedení školy s vyučujícími a především jejich pravidelnou účastí na pedagogické radě, jejíž součástí je i metodické vedení učitelů.

Kontrolní a hospitační činnost ve zvláštní a pomocné škole provádí zástupkyně ředitelky školy na základě svého rozpracovaného plánu. Hospitační činnost byla ve sledovaném období školního roku ve všech kontrolovaných předmětech provedena, se závěry jsou vyučující prokazatelně seznamováni. Kontrolní činnost v mateřské škole ředitelka provádí formou každodenních pravidelných vstupů do pedagogického procesu, při nichž se seznamuje s úrovní práce obou učitelek. Hospitační činnost však není dostatečně prokazatelná.

Vedení školy má velmi dobrý přehled o současných pedagogických trendech a má snahu aplikovat nové formy a metody výuky do praxe. Pedagogičtí pracovníci se účastní řady vzdělávacích akcí zaměřených na reedukaci a kompenzaci různých druhů postižení dětí a žáků včetně proškolení k Rámcovému programu předškolního vzdělávání. Další doporučovanou formou vzdělávání, které ředitelka u učitelek prosazuje, je samostudium odborné literatury.

Vedení začínající a nekvalifikované učitelky probíhá v rámci souběžné pedagogické práce obou pedagogických pracovníků, kompetence vedoucí učitelky však nejsou dostatečně stanoveny.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Budova školy se nachází v částečně zrekonstruovaném areálu, je přizpůsobena imobilním žákům. Pro specifickou péči rehabilitační a logopedickou využívá škola technicky velmi dobře vybavených místností. Všechny kmenové třídy mají speciální nábytek přizpůsobený žákům – vedle běžných lavic se využívají i upravené se sedačkami a pro vozíčky. Každá třída je rozdělena na zónu učební a klidovou. Učebny jsou nejen vkusně vyzdobeny žákovskými pracemi, ale také podnětným názorovým materiálem pro výuku. Žáci mají k dispozici počítače s učebními výukovými programy určené pro praktické využití v hodinách českého jazyka a matematiky. Vybavení speciálními pomůckami na edukační, rehabilitační a kompenzační programy (např. na logopedickou péči, zrakovou percepci, hrubou a jemnou motoriku, grafomotoriku atd.) je velmi dobré, postupně je doplňováno. Řadu pomůcek si také učitelky zhotovují samy. Pro pracovní vyučování v době inspekce chyběly z důvodů havarijního stavu druhé části areálu školy prostory pro práci s kovem, dřevem, šicí dílna i cvičná kuchyně. Materiál, nástroje a pomůcky měli žáci v potřebném množství ve vyučování k dispozici.

Mateřská škola využívá jednu dostatečně prostornou třídu, která je rozdělena na část herní (s kobercem) a pracovní (stolky a židle) a bezbariérovým přístupem na zahradu. Uspořádání nábytku pouze po obvodu místnosti nevytváří dostatek prostoru pro intimitu dětí a především pro individuální práci s dětmi. Pozitivem ve vybavení je množství hudebních a rytmických nástrojů, které jsou v pedagogickém procesu hojně využívány. Prostředí mateřské školy je funkční, estetické, účelné a podnětné.

Využívání materiálních zdrojů věnuje ředitelka velkou pozornost a materiální zázemí se snaží v rámci finančních možností průběžně obměňovat a zkvalitňovat.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Vzdělávací program zvláštní školy, pomocné školy a přípravného stupně a rehabilitační program pomocné školy je realizován v souladu s platným Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Výuka všech sledovaných předmětů byla v souladu s učebními dokumenty výše uvedených vzdělávacích programů. Na základě Rámcového programu pro předškolní vzdělávání si mateřská škola zpracovala třídní vzdělávací program, zahrnující témata, záměry i obsah činností předškolního vzdělávání. Aktivity jsou zaměřeny jak na komplexní rozvoj dětí a jejich kladný prožitek, tak na kognitivní složky výchovy a vzdělávání s přihlédnutím k individuálním možnostem a potřebám dětí. Vyučující vypracovali tematické plány, které účelně rozpracovali do individuálních vzdělávacích plánů pro jednotlivé děti a žáky. Tyto plány obsahují i speciální metody a formy práce vzhledem ke kombinacím postižení. Kontrola povinné dokumentace

týkající se průběhu vzdělání žáků a evidence dětí (evidenční listy, přehled docházky, přehled výchovné práce) prokázala, že je vedena řádně, je funkční a obsahuje potřebné údaje. Menší nedostatky byly ojediněle zjištěny v nekonkrétních zápisech učiva v předmětu pracovní vyučování v diferenciaci náročnosti učební látky (při spojení více ročníků a při stejném zadání tématu). Pro kontrolu naplňování vzdělávacích cílů má ředitelka vytvořený funkční systém, který se opírá o průběžné týdenní, pololetní a roční hodnocení práce školy ve všech oblastech, s důrazem na negativa, která je třeba v dalším období odstranit. Rozvrh hodin a stanovené vyučovací bloky respektují psychohygienické zásady a vychází ze specifických potřeb žáků. Školní řád je vypracován věcně s ohledem na každodenní provoz školy. Práce výchovné poradkyně vychází ze specifík tohoto zařízení a ve své činnosti se promyšleně zaměřuje především na oblast profesního uplatnění žáků. Výchovná poradkyně aktivně spolupracuje s třídními učiteli, vedením školy, rodiči, odbornými lékaři a dalšími institucemi. V oblasti prevence sociálně patologických jevů škola vhodně využívá nabídek k pořádání besed pro žáky i rodiče a účelně organizuje zájmovou činnost. Veškeré informace žáci získávají prostřednictvím třídních učitelů, rodiče využívají denních kontaktů s vyučujícími při osobních konzultacích. Otevřenost školy je maximálně zajištěna tím, že se rodiče mohou spolu se svými dětmi účastnit spontánních i řízených činností přímo ve třídě a různých společenských a sportovních a kulturních aktivit, pořádaných v rámci celé školy.

Matematika ve zvláštní škole, čtení, psaní a věcné učení v pomocné škole

Výukové cíle byly stanoveny v souladu s cíli základního vzdělávání a základů vzdělávání, byly vhodně přizpůsobeny aktuálnímu stavu tříd i jednotlivým stupňům a druhům zdravotního postižení. Probírané učivo navazovalo na již osvojené znalosti a dovednosti žáků.

Prostředí jednotlivých kmenových tříd bylo podnětné svou výzdobou i vybavením a svým názorným vybavením sloužilo k dosažení stanovených výukových cílů. Žáci úspěšně využívali řady drobných pomůcek k budování představivosti, znázornění početních operací, fixaci neznámých pojmů. Práce s programy na PC byla funkčně zařazena v hodině psaní a podporovala nejen smyslové vnímání, ale i rozvoj rozumových schopností. Psaní bylo procvičováno po vhodném předchozím grafomotorickém rozcvičení prstů.

Sledované vyučovací bloky byly účelně rozděleny do několika částí, ve kterých žáci pod vedením učitelů využívali různých informačních zdrojů k vyřešení zadaného úkolu. Ve sledované výuce se promyšleně střídaly činnostní metody a didaktické hry, důsledně se uplatňovala zásada názornosti. Zadávané úkoly byly diferencovány v obtížnosti vzhledem k rozdílným schopnostem žáků, vždy byl plně uplatňován individuální přístup vyučujících. Tempo výuky učitelé zcela přizpůbili aktuálním podmínkám v jednotlivých ročnících, relaxačních chviliek však bylo využíváno ojediněle.

Žáci se do výuky aktivně zapojovali především při nácviu praktických dovedností (nákupy v obchodech, nácviu používání telefonu), které vedly k podpoře jejich samostatnosti. Aktivita žáků byla také povzbuzována pozitivním slovním hodnocením a častou pochvalou i za mírný pokrok. Svých velmi dobrých komunikativních dovedností dokázali vyučující využít k vytváření pozitivních mezilidských vztahů, v hodinách vládla příjemná a klidná atmosféra založená na vzájemném respektu a toleranci. Žáci byli stále vedeni k souvislému slovnímu i písemnému projevu, vyjadřování vlastního názoru. Sledované hodiny přispěly k osobnostnímu i sociálnímu rozvoji žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako vynikající.

Pracovní vyučování, pracovní a výtvarná výchova

Cíle sledované výuky byly stanoveny v souladu s cíly vzdělávacích programů zvláštní školy, pomocné školy i pomocné školy s rehabilitačním programem s ohledem na specifické potřeby

jednotlivých žáků a jejich postižení. Pečlivá, promyšlená příprava pedagogů vycházela z velmi dobré znalosti každého žáka i jeho aktuálních možností. Umožňovala žákům postupovat vlastním tempem a rozvíjet se podle svých potřeb i možností.

Uspořádání učeben i vybavení však ne vždy odpovídalo stanoveným činnostem (práce s keramickou hlinou atd.). Účelně byly ve výuce využity názorné a pracovní pomůcky. i potřebný materiál.

Vysoké osobní nasazení a zaujetí všech pedagogických pracovníků při práci pozitivně ovlivňovalo kvalitu výuky, která někdy vzhledem k rozsahu a hloubce postižení žáků vyžadovala specifický přístup. Vnitřní členění výuky odpovídalo zvláštnostem žáků a potřebám jejich relaxace. Náročnou výuku (více ročníků v jedné třídě, ve skupině) pedagogové zvládali. Vhodně byly uplatňovány názorně demonstrační a praktické vyučovací metody. Individuální, případně skupinovou činnost žáků vyučující průběžně koordinovali. Ve výuce byly často účelně uplatňovány mezipředmětové vztahy. Individuální přístup vyučujících k žákům byl vynikající. Žáci byli vedeni k sebeobsluze, pracovním návykům a vlastní tvořivosti.

Zájem žáků o výuku pracovního vyučování byl patrný z jejich aktivní účasti. Žáci s vyučujícími ochotně spolupracovali, stanovená pravidla výuky akceptovali. Motivující pro většinu z nich byla jejich úspěšnost při zhotovování výrobku. Vyučující v praktickém vyučování respektovali možnosti žáků, snažili se upevňovat jejich sebedůvěru a rozvíjet jejich komunikativní dovednosti. Vytvářeli prostor pro jejich osobnostní a sociální rozvoj.

Vyučující ve výuce pracovní a výtvarná výchova zabezpečovali klidný průběh a příjemnou atmosféru ve třídě a tím i vhodné prostředí pro působení v oblasti podpory sociálních dovedností žáků a jejich komunikace. Dařilo se jim taktně zvládat problémové situace, které v důsledku postižení žáků vznikaly. Podle potřeby uplatňovali i náhradní komunikaci.

Při průběžném hodnocení v obou předmětech byly respektovány individuální schopnosti žáků, méně byl oceňován pokrok v konkrétních činnostech u žáků v předmětu pracovní vyučování.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu pracovní vyučování jsou hodnoceny jako velmi dobré, v pracovní a výtvarné výchově jako vynikající.

Mateřská škola

V průběhu spontánních her a činností měly děti možnost vlastní volby prostředí, hračky i činnosti. Atmosféra i komunikace byla vstřícná, klidná a pozitivní, založená na vzájemné důvěře. Učitelky velmi citlivou a nenásilnou formou nabízely činnosti jednotlivým dětem. Spolupracovaly s těmi, které vyžadovaly jejich přítomnost, staly se jejich herním partnerem. Průběžně byla s některými dětmi prováděna krátká edukační a rehabilitační terapie dle individuálního plánu jednotlivých dětí. Úroveň komunikativních dovedností dětí i výsledků jejich spontánních herních činností odpovídala jejich schopnostem a možnostem.

Skladba pohybových aktivit v bloku dopoledních činností odpovídala fyzickým i psychickým možnostem jednotlivých dětí. Děti byly při cvičení aktivní, projevovaly radost nejen z pohybu, ale i z doprovodné hudby. V další řízené činnosti se učitelky snažily vhodnou, nenásilnou motivací a příkladem zapojit všechny děti do společných činností. Organizačně a metodicky zodpovědně připravené činnosti a nabídka pomůcek a rekvizit dětí celkem zaujaly, což se projevilo v koncentraci dětí při dramatizaci pohádky, pracovních činností a hudebně pohybových her. Přesto délka řízených činností nebyla z hlediska psychohygieny s ohledem na individuální dispozice dětí optimální. Rovněž tak přemíra verbálního projevu učitelky při vyprávění pohádky a velké množství rekvizit nebyla vzhledem k možnostem dětí

přiměřená. Citové působení (pochvala, povzbuzení) na děti obou učitelek pozitivně ovlivňovalo příznivou pracovní atmosféru ve třídě.

Výsledky vzdělávání

Pravidelný rytmus činností přizpůsobený individuálním potřebám, zvláštnostem a možnostem dětí a zvláště vřelý vztah obou učitelek k dětem vytvářejí velmi dobré podmínky pro rozvoj vzájemných vztahů a komunikace. Celkově vhodně realizované činnosti děti uspokojovaly a podporovaly jejich pocit sounáležitosti a uplatnění v malém kolektivu. Obě učitelky upevňovaly u dětí pomocí kladného hodnocení jejich sebevědomí a povzbuzují k sebevyjádření vlastních požadavků a potřeb. Jednotlivé děti v závislosti na svém postižení vykazují velmi rozdílnou úroveň komunikace, představivosti, myšlenkových operací, ale i poznatků a dovedností. V rámci svých možností jsou vedeny k samostatnosti při sebeobsluze, ta je však limitovaná mírou postižení.

Sledovaný průběh a výsledky vzdělávací práce v mateřské škole jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ve sledovaných předmětech škola vyhodnocování výsledků vzdělávání (nad rámec slovního hodnocení a klasifikace) prostřednictvím externích evaluačních nástrojů neprováděla. V oblasti pracovního vyučování, pracovní výchovy a výtvarné výchovy škola využívá k prezentaci práce žáků výstav pro rodiče a veřejnost.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkové výsledky vzdělávání ve speciálních školách jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Škola spolupracuje s knihovnou, domem kultury a muzeem v Kroměříži v oblasti kulturních i výchovných akcí.
- V rámci „hiporelaxace“ využívají žáci spolupráce s Veterinární školou v Kroměříži.
- Žáci navštěvují sportovní halu TJ Slávie Kroměříž, kde se jim věnují dva trenéři při nácviku basketbalu a aplikované tělesné výchovy.
- Při zajištění odborné praxe studentů škola spolupracuje se Střední pedagogickou školou v Přerově a Vyšší odbornou školou sociální a pedagogickou v Kroměříži.
- Speciální pedagogické centrum pořádá každý měsíc besedy pro rodiče na dané téma. Účastní se i rodiče integrovaných žáků na jiných typech škol a také zájemci z odborné veřejnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT č.j.28 013/03-21 s účinností od 1. října 2003 ze dne 15. října 2003
2. Zřizovací listina Speciálních škol pro žáky s více vadami, Kroměříž, F. Vančury 3695 vydaná po schválení Zastupitelstva Zlínského kraje č.j. 3137/2001/ŠK ze dne 28. listopadu 2001
3. Doklad o nejvyšším vzdělání učitelů matematiky a pracovního vyučování ve zvláštní škole, čtení, psaní, věcného učení, pracovní a výtvarné výchově v pomocné škole, v mateřské škole ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
4. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce

5. Katalogové listy žáků ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
6. Organizační řád školy z 1. září 2002
7. Plán práce na školní rok 2004/2005
8. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2004/2005
9. Plán kontrolní a hospitační činnosti zástupkyně ředitelky na školní rok 2004/2005
10. Zápisy z hospitační činnosti ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
11. Měsíční plány akcí školy ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
12. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005
13. Plány začínajících pedagogů ve školním roce 2004/2005
14. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
15. Rozpis pracovní doby a přímé vzdělávací práce pedagogických pracovníků pro školní rok 2004/05 k datu inspekce
16. Evidenční listy dětí ve školním roce 2004/2005
17. Přehled docházky dětí do mateřské školy ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
18. Přehled výchovné práce speciální mateřské školy ve školním roce 2004/2005
19. Podkladová dokumentace k zařazení dětí do speciální mateřské školy ve školním roce 2004/2005
20. Třídní vzdělávací program speciální mateřské školy pro školní rok 2004/2005
21. Individuální vzdělávací plány dětí speciální mateřské školy ve školním roce 2004/2005
22. Třídní knihy tříd zvláštní školy ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
23. Třídní knihy tříd pomocné školy ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
24. Tematické plány sledovaných předmětů ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
25. Individuální plány v rehabilitačním programu zvláštní školy 1. ročník – školní rok 2004/2005

ZÁVĚR

Kvalitu personálních podmínek ovlivňuje vcelku stabilizovaný tým pedagogických pracovníků. Přestože dvě učitelky nejsou odborně kvalifikovány a jedna je současně začínající, nemá tato skutečnost negativní vliv na úroveň pedagogické práce školy. Odbornost si pracovníci školy rozšiřují a prohlubují samostudiem a vysokou účastí na vzdělávacích akcích. Stanovená organizace umožňuje bezproblémový chod speciálních škol.

Úroveň materiálně-technických podmínek příznivě ovlivňuje pedagogický proces a osobnostní rozvoj dětí a žáků, i když škola nemá zrekonstruovány všechny prostory pro výuku pracovního vyučování. Vybavení tříd školy jako celku je inspirující a estetické. Nedostatky byly zjištěny v nefunkčním uspořádání nábytku ve třídě mateřské školy, které neodpovídají potřebám specifické individuální práce se zdravotně znevýhodněnými dětmi. Sledovaná výuka byla vedena odborně správně s převahou individuální práce s jednotlivými žáky i dětmi. Zvolené metody a formy práce podporovaly nejen rozvoj rozumových schopností, ale také samostatnost, sebeobslužnost a tvořivost. Během dopoledních bloků činností se však dosud nedaří vytvářet větší prostor pro relaxaci dětí a žáků, což není v souladu s psychohygienickými zásadami. V pedagogickém působení učitelů je prokazatelné nejen respektování osobnosti dětí a žáků, ale i vysoká míra pochopení a empatie.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Hana Pátková	Pátková v. r.
Členka týmu	Mgr. Věra Víchová	Víchová v. r.
Členka týmu	Mgr. Alena Demlová	Demlová v. r.
Členka týmu	Ing. Anna Zámečnicková	Zámečnicková v. r.

Ve Zlíně dne 29. března 2005

Razítko

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 11. duben 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Miroslava Malenovská, ředitelka školy	Malenovská v. r.

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 225, 760 01 Zlín. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát: Krajský úřad Zlínského kraje Odbor školství, mládeže a sportu, Tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně, tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín	25. duben 2005	o5-1036/05-5229 o5-1037/05-5229
Školská rada	Nebyla zřízena	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.